

JEEBUS VAIKO KRISTUS?

Eräs vanha ystäväni – nykyään antroposofi – kirjottaa minulle seuraavasti:

“Viimeinen kirjoituksesi Tietäjässä (Oliko Jeesus jumala?) kiinnittää mieltäni antroposofina, mutta herättää ehdottomasti muutamia kysymyksiä, joita pyydän tässä kaikessa lyhykäisyydessä esittää. Miksikä et siinä tee mitään eroa Jeesuksen ja Kristuksen välillä? Kun sanot: “Buddha ei enää ruumistu, Kristus ei liioin, on tämä jotakin, jota Steiner selvästi on lausunut monessa tilaisuudessa. Mutta toiselta puolen pidät mahdollisena, että logos vielä voisi ruumistua (‘täydellisempään käyttövälineeseen’). Siis Kristus ei ole logos. ‘Jeesus Kristus itse oli ihminen, niinkuin me muut’, sinä sanot. Mikä sitten on ero Jeesuksen ja Kristuksen välillä? Tuleeko Jeesus ruumistumaan vai onko hän ruumistunut Kristus-ruumistuksensa perästä? Minusta näyttää, niinkuin sinun esityksesi mukaan ‘Kristuksesta’ tulisi vain satunnainen ilmentys eikä pysyvää olentoa – ellei identifioi Jeesusta Kristuksen kanssa, jota sinä et liene ennen tehnyt? Vai onko Kristus olento ajassa syntynyt Jeesuksen ruumistuksen ohella jatkuakseen sitten äärettömyyteen – ‘häviämätön inhimillinen ilmennys’ (s. 234). Niin kauan kuin voit sanoa: ‘Jeesus Kristus oli ihminen niinkuin me muut’, on olemassa juopa sinun ja Steinerin Kristus-käsityksen välillä. Jeesus oli ja on ihminen, Kristus jumalallinen olento, joka yhden ainoan kerran on ollut ruumistuneena Jeesuksen ruumiissa kolmen vuoden aikana. Sillä hän otti miehuuden päälleen ja tuli jumalihmiseksi. Hän astui alas auringosta ja on nyt maapallon sieluna. Hänen suhteensa logokseen lienee sangen monimutkainen kysymys. Yleensä totuus ei ole niin yksinkertainen kuin usein mukavuussyistä soisimme. Mutta uudesta testamentista näkyy selvästi, että Kristus on (kaikkien) hierarkiojen yläpuolella (kts. Kol. 1: 11, 2: 10, 15, Efes. 1: 21, 1 Piet. 3: 22). Useimmat näistä kohdista viittaavat siihen, ettei Kristuksella *aina* ole ollut tätä erikoista asemaa. Ajatukseni on, että hän on läpikäynyt erikoisen kehityksen toisten jumalallisten voimien myötävaikutuksella...

“Kristusolemus on niin syvä, sen työ niin laaja, että kysymys on tyhjentymätön. Surkuttelen niitä, jotka eivät hae tietoa sieltä, mistä sitä on saatavissa.”

Iloitsen ylläolevasta kirjeestä, iloitsen siitä, että edes joku antroposofisella taholla seuraa teosofisia pyrkimyksiämme. Veljesside ei siis ole katkennut, vaan voi ehkä vielä vetää meidät jälleen yhteen, niinkuin minusta olisi luonnollista totuuden etsijäin kesken.

Kysymys, jota vanha ystäväni kirjeessään koskettelee, sai muutamia vuosia sitten Englannin teologisissa piireissä tuon kuvaavan otsikon: Jeesus vaiko Kristus? Koetettiin vapaamielisesti keskustella Kristuskysymyksestä, Kristuksen jumaluudesta, ja jouduttiin lopputulokseen, jonka piti tyydyttää epäilijöitäkin ja joka paljon muistutti teosofisia näkökantoja. Jeesus oli ihminen, päätettiin, ja Kristus oli jumala. Evankeliumit eivät ensi kädessä puhuneet kuolevaisen ihmisen – Jeesuksen –

elämästä, vaan jumalallisen vapahtajan, mystillisen Kristuksen, ilmestymisestä maan päällä. Vaikkei Jeesusta olisi ollutkaan, on evankeliumin Kristus ikuinen todellisuus, ja “usko” on uskoa Kristukseen.

Teologinen maailma on täten avannut silmänsä sille merkilliselle tosiseikalle, että nimet Jeesus ja Kristus merkitsevät eri asioita, niinkuin madame Blavatsky aikoinaan koetti terottaa mieliin. Askel siitä ei ole pitkä teosofis-antroposofiseen näkökantaan, että Jeesus ja Kristus olivat eri olentoja. Madame Blavatsky puhui vielä “Kristus-prinsiipistä”, mutta mrs. Besant puhuu “maailman opettajasta” ja tohtori Steiner “aurinko-olennosta”, kuten ylläolevasta kirjeestäkin näkyy. On siis olemassa kaksi yksilöllisyyttä, Jeesuksen ja Kristuksen. Jeesus on ihminen, Kristus sanomattoman korkea olento, mutta ehkä samalla entinen ihminen.

Olkoon nyt minusta kaukana, että tahtoisin oikaista Mrs. Besantin tai tohtori Steinerin Kristus-käsitystä. Päinvastoin olen samaa mieltä kuin kirjeenvaihtajani, että kysymys on niin syvä, että se on tyhjentyvätön. Kuten ennen jo olen lausunut, ovat minusta kaikki oikeassa, valaisten eri puolia suuresta mysteriosta. Ystäväni sanoo, että Kristuksen suhde logokseen lienee monimutkainen kysymys, ja niin ajattelen minäkin. Aivan selvää käsitystä siitä tuskin on saatavissa. Sanoessani, että “Jeesus Kristus itse oli ihminen niinkuin me muut”, annan kättä sekä Besantin että Steinerin käsitykselle. Molemmat myöntävät, että Jeesus oli ihminen. Molemmat myöntävät, että Kristus oli korkea olento. Besantin mukaan Kristus varmasti ennen oli ollut ihminen, ja Steinerin mukaan luultavasti (aurinkomanvantarassa?). Ennen tai myöhään, se ei näyttele niin suurta osaa, lopputulos kuitenkin on, että Kristus myös oli ihminen. Asema ei muutu siitä, että Jeesus kolmen vuoden aikana vetäytyi syrjään ja lainasi ruumiinsa Kristukselle, kun kerran Kristuskin oli inhimillinen olento. Ero on niin sanoaksemme kvantitatiivista, ei kvalitatiivista laatua.

Kohta, josta minä erikoisesti pidän kiinni, on nyt se, että tämä Kristus Jeesus tuli logoksen eli jumalan välikappaleeksi. Mieluummin sanonkin, että Jeesus siksi tuli, ja *nimitän teologein tavalla Kristukseksi sitä logoksen toista personaa*, joka Jeesuksessa ilmeni (kts. tästä lähemmin kirjaa “Kirkonopin teosofia”). Jeesus Kristus taasen on se uusi jumalihminen, joka tämän mystieron kautta syntyi.

Sillä minun ymmärtääkseni todella syntyi jotain uutta, syntyi ajassa ja jatkuu ikuisuuteen. (“Syntyi ajassa” on kömpelö lausunto, sillä kyllä se syntyminen tapahtui ikuisuudessakin.)

Ehkä vertailu selittää mitä tarkoitan.

Kun ihminen on syntynyt elämästä, on hänen inhimillinen minänsä syntynyt näkymättömässä maailmassa, ylemmällä älytasolla. Mutta ruumistuessaan ihmisminä synnyttää uuden, alemman minän: personallisuuden, joka on vain kuin heijastus ylemmästä. Tämän personallisen minän avulla varsinainen yksilöllinen ihmisminä kehittyy, ja lopulta tapahtuu vihityn elämässä yhteensulautuminen ylemmän ja alemman välillä – alempi yhtyy ylempään mystillisessä avioliitossa. Silloin inhimillinen kehitys on saavuttanut huippunsa.

Nyt on suhde sama ihmisminän ja jumalitsen välillä.

Kun vihityssä ihmisessä ihmisminä on personoitunut ja saavuttanut itsetietoisien kuolemattomuuden, silloin samalla on syntynyt jumala ihmisessä (eli Kristus) ja logoksen ruumistumisprosessi on alkanut. Pitkä taival on taas edessä. Kun se on loppuun kuljettu, on inhimillinen kuolematon minä yhtynyt logokseen tai toisin sanoen logoksen jumalallisen itse saavuttanut kuolematoman inhimillisen ilmennyksen. Entinen vihitty ihminen ei enää ole olemassa, sillä hän on muuttunut jumalaksi, mutta jumala on tullut ihmiseksi ja kehityksessä on saavutettu se, jota varten ihminen on olemassa.

Jeesus Kristus oli ensimmäinen, jossa tämä huippukohta oli saavutettu. Hänen inhimillinen minänsä laajeni niin, että se käsitti maapallon koko elämän, ja sentähden hän todella nyt on maapallon sielu. Meidänkin maapallomme on nyt logoksen tajunnassa välittömästi. Me kaikki olemme nyt läsnä jumalan tietoisuudessa. Logoksen silmä on nyt kaikkialla. Hänen sydämensä samoin.

Muuan seikka on tärkeä. Vapahtajaksi ei kelpaa yksikään ihminen. Vapahtaja on yksin jumala. Sentähden se Kristus, joka syntyy ihmisen sielussa ja joka sielun vapahtaa, on jumala. Se on logos.

Se logos oli Jeesuksessa Kristuksessa täydellisesti ilmennyt. Sentähden me näemme jumalan – oman jumalamme – nähdessämme Kristuksen Jeesuksen. Meidän ei tarvitse sitä etsiä hänestä, sillä Kristuksessa kaikki on jumalaa. Toisista profeetoista ja vapahtajista meidän täytyy ikäänkuin etsiä jumalaa. Kyllä me jumalan heissä pian löydämme, mutta löydämme heissä oman minänkin. Jeesuksessa Kristuksessa ei ollut enää omaa minää – kaikki oli jo logosta. Ja kuitenkin hän oli enemmän ihminen kuin kukaan, sillä inhimillisen kehityksensä hän oli loppuun kulkenut ja saavuttanut ihmisyuden periolemuksen ihanan tuoksun.

(Jos erehdyn edellämäinissä otaksumassani, että Steinerin mukaan Kristus-olento on entinen ihminen, silloin on mahdollista, että Steinerin kanta käytännöllisissä lopputuloksissaan on sama kuin edellä esittämäni. Olisin kiitollinen, jos vanha ystäväni jatkaisi kirjeenvaihtomme ja selittäisi tämän kohdan: onko Kristus-olentokin ollut ihminen?)

Pekka Ervast.